

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 38. szám.

Budapest, szeptember 21.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Gyanúsítottak őrizet alá vétele.

Ira: Justus.

Ha a csendőri szolgálati tevékenység eredményéről évente összeállított statisztikai kimutatást nézzük, azt tapasztaljuk, hogy az előfordult és kiderített bűnesetek számai között alig mutatkozik eltérés a mi mégis van, az oly esekély a legnagyobb számú bűncselekményeknél is, hogy az őrsök számával összehasonlítva, alig jut még a legnagyobb számmal szereplő lopasból is egy-egy őrsre egy-egy kiderített eset.

Ez az összehasonlítás minden dicséretnél és elismerésnél ekesebben bizonyítja, hogy a csendőri tevékenység évről-évre fokozatosan emelkedő eredményt mutat fel.

Jóleső érzéssel állapíthatjuk meg e tény. És ha a csendőri nyomozásnak nem volna egy sarkalatos hibája és ennek a hibának oly sokszor a nyomozó csendőrré is elég gyakran a testületre nézve is kellemetlen következménye, minden tartozkodás és szerénytelenég nélkül állíthatnánk, hogy a csendőri nyomozás teljesen tökéletes.

S ez a hiba nem is olyan ismeretlen, mert majdnem minden nyomozásnál észlelhetjük. Csakhogy annyira megszoktuk már, hogy nem is igen vesszük észre. És rendszerint csak olyankor fordul felé a figyelmi, mikor már a következményei tolnak előtérbe és egyenesen foglalkozni kell vele.

A gyanúsítottak határozott nyom és alapos gyanu nélkül való, tehát indokolatlan őrizet alá vétele ez. Azaz olyanforma eljárás — hogy valamennyire is megközelítő hasonlással éljek — mint mikor valaki véletlenül talál egy gombot s csak azután törekszik arra, hogy a megfelelő kebelek és egyéb szükséges ezikket beszerelve és a gombhoz hozzávarratva, juthasson hozzá egy kész kabathoz.

A Cs-1. utasítás 37. §. szerint az a felszólítás: «A törvény nevében az x-i hatósághoz leendő elővezetés czéljából őrizet alá veszem!» arra mutat, hogy valamely gyanúsított őrizet alá vétele nem minden nyomozásnál szükséges pusztán formáság, hanem a csendőri utasításnak megfelelően alkalmazandó szabályszerű eljárás, a

melynek feltétlen folyamánya kell hogy legyen az elővezetés.

Ugyancsak erre mutatnak az idézett utasítás 117. §-ában felsorolt tájékoztató meghagyások is. Ezek azonban már nem minden esetben határozott, hanem a körülmények helyes és köteles mérlegelése mellett csak «feltételes» rendelkezéseket tartalmaznak.

Az I—V. fejezetek szerint ugyanis a járőr «elfogni köteles» mindazon egyéneket, a kiket az ott megjelölt bűncselekmények terhelnek. Ellenben a VI., VII., VIII. és IX. fejezetek szerinti vétségek és kibágások miatt terhelteket vagy gyanúsítottakat feltételesen már csak «elfoghatók»-nak és illetve «elővezethetők»-nek jelzi, ha t. i. arra a törvényes okok megvannak.

A Cs-1. utasítás 111. §-a szerint a járőr «kikerletheti» a gyanúsítottat, de sem ez, sem a következő szakaszok nem tartalmaznak utasítást arra, hogy minden gyanúsított őrizet alá véssek.

Sőt az utasítás mindazon részében, u hol a gyanúsított őrizet alá vételéről szó van, mindenütt felelő van az is, hogy az őrizet alá vétel a hatóságokhoz való elővezetés czéljából történik.

Arról azonban, hogy valamely terhelt vagy gyanúsított az őrsparancsnok elő állítás czéljából véssek őrizet alá, kifejezetten csak a 118. §. 2. bekezdése rendelkezik, nyilvánvaló tehát, hogy ezt egyéb nyomozati cselekményeknél irányadó jogokba és köteleességekbe belemagyarázni nem is lehet.

Ezekkel szemben mégis azt tapasztaljuk, hogy a nyomozó csendőr akár büntetlben, akár vétségben jár is el, sőt igen sok esetben a kihágási ügyekben való nyomozásnál is, mindig őrizet alá veszi a gyanúsítottat és nyomoz vele, kíséretű ide-oda, vagy fogdába zárja arra az időre, míg ellene a nyomozást folytatja, azután pedig ha csak ok nincs az elfogatásra vagy elővezetésére, vagy nem tudja rábizonyítani a cselekményt, egyszerűen elbocsátja.

De hát tartsunk sorrendet és vegyük alaposabb vizsgálódás alá ezt a «megszokott nyomozási módszert».

Minden nyomozásnak elengedhetetlen kelléke, hogy ha a tettes kiletét nem tudjuk, ennek megállapítására nyomozást folytatunk és ha ennek eredményeképp a

Hegedűt, harmonikát, t'rogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

sz. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tűrózó feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Óntóház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsorgóla. — Árjegyzék minden hangszerét külön küldetik.

gyanú valaki ellen kialakul, ennek a gyanúnak megerősítésére, alaposabb vagy alaposabbra tételére adatokat bizonyítékokat gyűjtünk. Mikor aztán mindezekkel legalább annyira, hogy a gyanút alaposnak mondhatjuk, rendben vagyunk, akkor idézzük be a gyanúsítottat és vesszük őt és esetleg társait kikérdezés alá.

Ugyancsak ez a helyes eljárás abban az esetben is, ha a tettes kiletét határozottan tudjuk, esetleg személyesen is ismerjük; mert az, a ki őt a járőr előtt megjelöli, határozottan tud vagy adatokat ad az általa elkövetett cselekményről vagy tanukat tud megnevezni, a kik adatokkal szolgálhatnak. Tehát ezeket kell előzetesen beszerezni, a tanukat kikérdezni, az esetleges bűnjelöket, ha vannak és ha már ekkor lehet, biztosítani, hogy mindezeket az ezután kikérdezés alá vevő tétellel (gyanúsítottal) szemben, ha szükségessé válik, a kikérdezés során felhasználhassuk.

A mint látjuk, a nyomozásnak eme szabály- és utasítászerű módszere mellett, ha csak az elkövetett bűntett súlyossága, a súlyos büntetéstől való félelem miatti megszökhetés gyanúja ezekhez hasonló törvényes okok a gyanúsított elfogatását vagy elővezetés céljából való őrizet alá vételét nem követelik, semmi szükség nincs az őrizet alá vételre.

A nyomozó esendőrök azonban, igen kevés kivétellel, nem így járnak el.

Vegyünk csak egy esetet a sok közül és kísérjük végig a nyomozó járőrt működése során.

A szolgálatot teljesítő járőr vagy már az elindulásakor, vagy szolgálata közben tudomásul vett — mondjunk egy leggyakoribb esetet — lopásban nyomozása fog. Megtartja a helyszíni szemlét, de ez, mint igen sok esetben előfordul, nem eredményez határozott adatot a nyomozás mely irányba való folytatására. Most a esendőr megkérdezi a károsat kire van gyanúja.

A káros rendszeren mindig nyomozó genűnek képzeli magát a feltételeit megdönthetetlennek, gyanúját a bízalaposabbnak tartja s kimondja a szentenciát, hogy a cselekményt csak a helyszíni viszonyokkal ismerős egyén követhette el a ellentmondást nem tűrő hangsúlyozással még is nevezi a gyanúsítottakat találomra.

Most már puhatólni kellene, hogy a megnevezett csakugyan gyanúható-e a tett elkövetésével.

Az Ált. szolg. hat. VII. fejezet 7. pontja ugyanis figyelmezteti a esendőrt, hogy a nyomozásnál a káros feladást sem szabad figyelmen kívül hagyni, de éppen kétségnek venni sem szabad. Azaz szabatosabban kifejezve fontolóra kell venni a káros gyanúját, de a megnevezett gyanúsítottak ellen csak akkor szabad eljárni, ha vagy a helyszíni szemle adatai, vagy az előzetes nyomozás és puhatólás során beszerezhető adatok azt a gyanút igazolják is legalább annyira, hogy indokoltan lehet azt alaposnak minősíteni.

A járőr azonban legtöbb esetben minden előzetes puhatólást mellőzve, az előbb idézett határozvány rendelkezéseit is figyelmen kívül hagyva, mindjárt a gyanúsítottat veszi kikérdezés alá, a ki legtöbb esetben artatlanságs tudatában, de az is lehet, hogy körmonfontásból, rendszerint tagad, sőt iparkodik igazolni s bemondásai igazolására tanukat nevez meg.

A járőrnek még semmiféle bizonyító vagy a gyanút megerősítő adat nem áll rendelkezésére, nem tudja megcáfolni a kikérdezett védekező állításait, vagyis esendőri működéssel élve, nem tudja keresztkérdésekkel sarokba szorítani s így tehetetlenül áll a gyanúsítottal szemben.

Mit tesz tehát? Őrizet alá veszi! És megindul vele pusztán, községhen egyaránt, sorra veszi igazoló tanút és míg a járőrtárs az őrizet alá vett gyanúsítottal felügyel, addig a járőrvezető kikérdezi. S addig járnak vele ide-oda, kísérgetik házról-házra, vagy őrzik nyilvánosan a községházánál, míg csakugyan kiderül, hogy ez a gyanúsított nem gyanúsítható. S ekkor elboesztják.

Ugyancsak így történik ez abban az esetben is, ha nem a káros jelölte meg a gyanúsítottat, hanem a járőr a saját személyismerete alapján, a közartalmuk illetve gyanúsítottak gárdájából fog gyanúba valakit, szinten találomra. Ez is rendszeren őrizet alá kerül azonnal és csak ezután állapítja meg a járőr, hogy a védekezésül, illetve a tagadás során hangoztatott állításai — szerinte — elfogadhatók-e vagy sem.

Nyilvánvaló, hogy az ilyen vaktában való meggyanúsítás igen sok esetben visszafelé sül el. Az őrizet alá vett egyén teljesen artatlan a dologban, sőt jogosan nem is lehetett őt gyanúsítani. És csak véletlen szerencsének mondható, ha néha-néha éppen az így vaktában való meggyanúsítás mellett őrizet alá vett egyénre sikerül ráderíteni a nyomozás alatti bűncselekményben való tettségét vagy bűnrészeségét.

Legtöbb esetben azonban a véletlen szerencse nem sikerül, mikor is a járőr hosszabb idő elpocsékolása után mégis rágondolja magát a rosszul megkezdett nyomozás helyesebb irányba való terelésére és az igaz tettet meg is találja.

Ez a határozatlan időfecsérlés magában véve is káros mulasztás, de legtöbbszor azzal van súlyosbítva, hogy az alaptalan gyanúsítás mellett őrizet alá vett egyént, a nyomozott eset fontosságához vagy bonyolultságához képest rövidebb vagy hosszabb ideig őrizet alatt tartja, közéleti, esendőrségi fogdába bezárja, vagy magával hurcolja mindenfelé, a hol csak a nyomozást folytatni szükségesnek tartja. Holott nemcsak semmi bizonyítéka nincs még elme, de még a gyanúja alaposágát sem sikerült megerősítenie.

Az a esendőr, a ki még nem tud helyesen nyomozni s az elmondottak szerinti módon vaktában tapogatózik

Ha fáj a feje ne tétovázszék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmáskasabb migrainát és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készít Beretvás Tamas gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

Ujabb ásások a római Palatin-hegyen. — Domitjánus palotájának boltozatai.

azzal igyekeznek az ilyen őrizet alá vétel célszerűségét és indokoltaságát bizonyítani, hogy ezzel veszi előjét a tettestársakkal való összehozásnak, a bűnfeleltetés esetleges elrojtásának, sőtval az eredmény megbízhatóságának.

Ez az érvelés azonban csak abban az esetben fogadható el, ha olyan egyént vett őrizet alá, a ki ellen már az előzetes pártolás annyira terhelő gyanúkat eredményezett, hogy tettség és hogy büntetés is vannak, szinte kétségtelen és már csak a bűnfeleltetés előkerítése, vagy más tárgyi bizonyítékok beszerzése van hátra.

De nem állja meg a helyét s így el sem fogadható ez az érvelés, ha a járőr még terhelő adatokkal nem rendelkezik és gyanújának semmi pozitív alapja nincs, csupán csak feltételekre támaszkodik.

Különbben is valamely egyénnel őrizet alá vétel, ha a nyomozás helyesen vezetettik, csak a legritkább esetben szükséges.

Ott, a hol a fő bizonyító anyagot csupán tanuvalloások adják és a mellékbizonyítékként esetleg szereplő bűnfeleltetés, mint pl. verekedésnél a bot, felvétele, lezurálásnál a fegyver, a kés stb. a tanúk kikérdezése után is beszerezhetők, a cselekmény minősége pedig nem ad okot az elfogásra vagy elővezetésre, éppen semmi szükség nincs az őrizet alá vételre.

A tanúk a teljes távollétében is kikérdezhetők, ezeknek bemondása pedig, ha arra szükség van, az utolsónak beidézett gyanúsítottak mindenkor elője tartható s ugyanakkor az ő bemondásához képest lehet intézkedni az esetleges bűnfeleltetés beszerzése iránt is. Nevezett ezt ha látja, hogy tettség és vele között tanuvalloásokkal már bizonyítva van, bizonyára önként előadja, de ha nem adná is, az ő jelenlétében végzendő kutatás mellett előkeríthető.

De, a főjárőr bűncselekményeket kivéve, a hol az őrizet alá vételt rendszeren az elfogás vagy az elővezetés fogja követni, nem ajánlatos az őrizet alá vétel más esetekben sem.

Egy járőr ugyanis mihelyt csak egy gyanúsítottat vesz is őrizet alá, már le van kötve és csak részleges tevékenységet fejthet ki a nyomozásban.

Ezenfelül olyan felelősséget vesz magára, a melynek a nyomozással járó fáradság mellett csak nehezen és legnagyobb erőfeszítéssel tud megfelelni s még így is sokszor kellemetlenségei lesznek miatta.

Először is, ha egy — rendszeren két főből álló — járőr az őrizet alá vett egyénnel nyomoz, nem értekezhet senkivel a nélkül, hogy azt a beszélgetés köréből, a járőrtárs felügyeltek mellett el ne távolítsa.

Szükséges teszi ezt a beszélgetés, a kérdézősködés bizalmas természetű, de főként az a körülmény, hogy egy gyanúsított egyen jelenlétében még azok sem adnak használható, nyomravezető adatokat, a kik talán más

körülmények között teljes nyíltsággal beszámolhatók adataikat közölnének a járőrrel.

Ha pedig tettestárral szemben való eljárásra, esetleg házkutatásra kerül a sor és csak maga egyedül működhet a járőrrel, annyira meg van nehezítve a tevékenysége, hogy helyesen és eredményesen még a legfokozottabb figyelem mellett is alig végezheti teendőit s még ezenfelül könnyen végzetessé válható megtanulatatásnak is kitéheti magát vagy a járőrtársat.

Teljesen a járőr gondját még az őrizet alatti egyén vagy egyének elmozdítása is.

Nyomozási ügyben előre sohase számíthatja ki egy járőr, hogy egy bizonyos helyen mennyi idő alatt végez. És bizony sokszor előfordul, hogy pusztán vagy szomszéd községben lakó tanúknak csak pár órára tervezett kikérdezése, vagy ezek távolléte, vagy újabb nyom felkutatása folytán egész napra vagy továbbra is terjed. Ez esetben az élelem vagy pénz nélkül elkísért egyént vagy egyeneket, miután ábezétni nem szabad, a járőr kötelessége állatni.

Fontosabb bűnügyekben, a melyekben az őrizet alá vétel különben is indokolt, megtérítést kérheti a járőr az ezek ellátásából felmerülő költségeinek; vagy községben a községi előjáróság által a tolonczolási alap terhére elismertetheti őket; jelentéktlenebb esetekben azonban, a melyeknél semmi szükség nem volt az őrizet alá vételre, előjáró parancsnokságtól sem várhat kártérítést s a községi előjáróságoktól sem követelheti az indokolatlanul őrizet alatt tartott más községbeli egyének elmozdítását, tehát vagy magának okoz meg nem térülő felesleges kiadást, vagy ha elmozdításukról nem gondoskodik, kiteszi magát a jogos feljelentésnek s ennek folyományaként a felősségre ronásnak.

De vannak még más kellemetlen következményei is az őrizet alatt tartásnak.

A Szolgálati utasítás 79. § a szerint ugyanazok a kötelességek terhelik a járőrt a saját kezdeményezéséből elfogott egyénekkel való elbűnés tekintetében, mint a melyek ugyancsak az utasítás 69—78. §§-ai szerint a fogoly kísérő vagy őriző járőrre hárulnak. Ugyanez kötelező az őrizet alá vett egyének felügyelete tekintetében is.

Vigyázni kell rá, hogy ide-oda kíséretes közben meg ne szokhasson, magában vagy másban kárt ne tehessen; öngyilkossági szándékból folyóba, kútba vagy melységbe le ne ugorhasson, vagy éjjel, mikor a csak ritka helyen található megfelelő községi fogdában — hálóba juttatva is — bezárva tartják, meg ne szokhasson, vagy öngyilkosságot el ne követhessen.

Különösen az utóbbi esetben való felügyelet fáradsztja ki a járőrt. Mert bizony a falusi, községi bakterek, éjjeli őrök, kishírók igen kevés segítséget nyújthatnak a tekintetben a járőrnek; de ha nyújtanak is, mindezek

BUTOR

készpénzért v. rézletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KORUT 8. SZ.
 Képes árjegyek ingyen. :: Telefon 83—59.

BUTOR

Ujabb ásások a római Palatin-hegyen. — Domitianus palotájának boltozatai.

az egyének nem teljesen megbízhatók lévén, a felelősség csak a járőrre hárul.

Igen sok esetben megtörtént már, hogy az így őrizet alatt tartott egyén megszökött, öngyilkos lett a kellő felügyelet hiánya miatt s bizony mindannyiszor a járőr letti érte felelősségre vonva, megfenyítve.

És még csak az az elégtétel se lesz meg a járőrök legtöbbszörének, hogy a szokás vagy öngyilkosság által az azok ellen hangoztatott gyanu megerősödve, e gyanúsítottak vagy vélt társaik leleplezésére vezetni valda. Sőt, ellekezvén, az derült ki, hogy gyanúsíthatók nem is voltak s nem is a büntetéstől való félelmükben, hanem ártatlanságuk és megburczoltatásuk feletti szegényükben és elkeseredésükben, esetleg a járőr türelmetlen bánásmódja miatt követtek el a szokási vagy öngyilkosságot. Időközben pedig egy másik, helyesebben s jobb alaposággal nyomonzó járőr az igazi tettest vagy tetteseket kiderítette.

Ilyen körülmények között és ennyi kellemetlenség mellett, azt hiszem, beláthatja minden esendő, hogy nagyon meg kell válogatni az esetet, mikor valakit őrizet alá vehet. Minden jelentéktelen esetért s főleg azért, a mi már szintén többször megtörtént, hogy valakit megszegyenítsen, vagy vele a hatalmat éreztesse, hárkít is őrizet alá venni s ide-oda kísérgetni, nem érdemes, de nem is szabad.

Magának a esendőnek is érdeke az, hogy a nyomzásokat lehetőleg minden felesleges feltűnés mellőzésevel ejthesse meg; az pedig kötelessége, hogy a gyanúsítottak indokolatlan zaklatásától és megszegyenítésétől irtózkodjék.

Már pedig azt hiszem, hogy mi sem kálthat nagyobb feltűnést, mint ha egy esendőjárőr valakit maphosszat fahaszerte ide-oda kísérget. És senki se voshatja kétségbe, hogy az ilyen módon való megburczoltatás még súlyosabb bünesolekmény esetében is fölöttébb megszegyenítő; holmi kisebb bünesolekményeknél és kibágásoknál pedig a megszegyenítés mellett még indokolatlan és meg nem engedhető zaklás is.

A esendőnek az a joga, hogy indokolt esetekben valakit őrizet alá vehet, a szabályokban és utasításokban gyökerező olyan biztosíték, a mit csak hasznára kell fordítania.

De indokolatlanul vagy hatalomfiktogatásból, megszegyenítési, esetleg megtorlási ázándékból e joggal élni, illetve ekként visszaélnie nem szabad. És pedig annál kevésbé, mert ezzel oly természetű hivatalos hatalommal való visszaélést követ el, a melyet a katonai büntető törvénykönyv 292. §-a a szolgálati szabályok általában való mellőzés vétésévé minősít s enyhébb esetben még csak megongedi annak fegyelmi fenyítésével való megtorlását, súlyosabb esetben azonban haditörvényszéki úton való elítéléssel, esetleg lefokozással, a mivel

a esendőrségtől való elbocsátás is jár, sújtatja a magáról megfellelkezett esendőt.

Fölöttébb ajánlatos tehát minden esendőnek, hogy saját jogait és kötelességeit ismerje; a mások jogait és szabadságát pedig tisztelőben tartsa és se maga ne esorbita, se mások által esorbitani ne engedje.

Hadi törvények.

Irtó: K. Nagy Sándor, kir. ítélőtáblai bíró.

(Folyt. kov.)

II.

A haditörvények előzményeinek rövid ismertetése után nem tartom feleslegesnek felemlíteni az 1885. évi január 15-iki katonai büntetőtörvénynek idevonatkozó részeit, annál inkább, mert ez a könyv magyar nyelven meg van ugyan, de nem lehet azt mondani, hogy közkezen forogna.

Ennek a törvénykönyvnek szorosán idevonatkozó része az, mely az állam hadiereje elleni büntetésekről szól.

Jogosulatlan toborzás büntetében az válik bűnössé: a) a ki belföldön akárkit, vagy külföldön az osztrák-magyar hadesapatok felállítás körletében, ezek szolgálati létszámához vagy kíséretéhez tartozó valamely embert más, mint osztrák-magyar hadi szolgálatra, vagy valamely lázadó párt fegyverszolgálatára toboroz, vagy b) a ki valamely az ezen állam katonai szolgálatára eskü alatt kötelezett egyént, háár csak idegen tartományba való letelepedésre is toboroz, vagy c) a ki emberrablást követ el, a végett, hogy más, mint az osztrák-magyar csapatokhoz utjenczokat, vagy a lázadók fegyvertársakat, vagy valamely idegen állam számára — osztrák-magyar katonai szolgálatra feleskettett egyént — települő gyanánt szerezzon. (305. §.)

Ha ezen büntett báboru idején az ellenséges állam, vagy a lázadók javára követtetett el, akkor a tettes kötéláltali balállal büntetendő és ha a háboru alati elfogatik, rögtönbíróóságilag kell vele elbánni. Más esetben a büntetés 5—20 évig, béke idején 1—20 évig terjedhet. (307., 308. §§.)

A kíséret hat hónaptól 20 évig terjedhető börtönnel büntetendő, a körülmények szerint. (309. §.)

A büntések büntetése 1—10 évi börtön lehet. (310. §.)

A ki a jogosulatlan toborzás büntetettét, bár azt könnyen és a maga vagy hozzátartozói veszélyeztetése nélkül, megakadályozhatná, megakadályozni, vagy az előtte ismeretes ily büntetett a batóságnak feljelenteni ázándékosan elmulasztja: béke idején hat hónaptól egy évig, illetőleg öt évig terjedhető börtönnel büntetendő. (312. §.)

Az állam hadiereje elleni büntett gyanánt számítottatik a katonai szolgálati kötelesség megszegésére való

Valódi tajtékipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-csokások legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁHÁL,

Szegeden, Károly-utca 6. — Alapítva 1867-ben.

Csendőrség részére előnyös részleltéssel kedvezményli kívánatra képes árjegyzékkel valamint órsóknak választékkal szolgál.

Újabb asztalok
a romai Palatín-
hegyen.

Domitian palotájának
romjai.

(Alul a művész
archívív egy darabja.)

csábítás, a ki valamely császári és királyi szolgálatra eskü alatt kötelezett egyént — habár ő maga ily kötelezettségben nem is áll — a hadiszolgáltatnak hűtlen odabagyására (szökésre), vagy katonai kötelességének megsértésére csábít, felszólít, buzdít, vagy csábítani igyekszik. Ennek büntetése öt évig, háború esetében 5—10 évig terjedhető hirtőn, a kísérlete három évig terjedhet. (314., 315., 317. §§.)

Ezek tulajdonképpen a katonai büntetőtörvénynek azon szakaszai, melyek összefüggésben vannak a haditörvényekkel.

A magyar büntetőtörvénykönyvnek a hűtlenséget tárgyozó részét szintén a haditörvényekhez lehet számítani.

A hűtlenség büntetést követi el és 10—15 évig terjedhető fegyházzal büntetendő azon magyar ho-

nos, a ki valamely külhatalom kormányával szövötközik, vagy azzal közvetlenül vagy közvetve érintkezésbe lép, vagy a végett, hogy azt a magyar állam, vagy az osztrák-magyar monarchia ellen ellensége cselekményre bírja, valamint az is, a ki valamely külhatalmat az osztrák-magyar monarchia ellen háborúra indítani törekszik.

Ha a hadüzenet megtörtént, vagy a háború kiütött; a hűtlenség életfogytig tartandó fegyházzal büntetendő. (142. §.)

Hasonlóképpen a hűtlenség büntetést követi el és 10—15 évig terjedhető államfegyházzal büntetendő azon magyar honos, a ki a hadüzenet megtörténte, vagy a háború kiütése után az ellenség katonai szolgálatába lép.

Ha pedig azon hatalomnak a fentebbi idő óta már katonai szolgálatában állott s kényszer nélkül megmaradva abban, az osztrák-magyar monarchia fegyveres ereje, vagy az ezzel közösen működő, vagy a vele szövötközeti hadierő ellen harczott: öt évig terjedhető államfegyházzal büntetendő. (143. §.)

A hűtlenség büntetést követi el és életfogytig tartó fegyházzal büntetendő azon magyar honos:

1. a ki valamely várat, várost, erődöt, megerősített helyet, partot, szorosot, vagy katonai állomást, fegyver-, szer-, vagy élelmi tárt, bújót, vagy az osztrák-magyar haderőhöz tartozó tisztet, vagy katonát az ellenség hatalmába juttat, vagy e célra az ellenséggel egyetért;
2. a ki valamely hadinövelet, tábor, vár vagy erőd tervét az ellenséggel közli;
3. a ki az ellenségnek a magyar állam, vagy az osztrák-magyar monarchia területére jutását, vagy azon való előhatalását elősegíti;

Kárbavész Gyarmati-féle Universal Balzsamot?

mindenpercz, amelyet nem használunk ki teljesen. Miért vár, miért nem szerni be a

Megősi házi: kólika, epogörce, gyomorgörce, székrekedés, sárgaság, hátfájás, fejfájás és felnyúdás eseteiben. 12 üveg ára bérmentve szállítással 5 korona. Köldi: Gyarmati Emil gyógyszerész. Baja, 117. szám.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK

A tajték.

A mióta a dohánytermelést állami engedelembezt költötték s a dohányra a finansz éber szemé vigyáz, azóta a makrapipa és a dohányzacskó — az Alföldet kivéve — jórészt a múlt emlékei közé kerültek s az emberek dohányzó szenvedelme a modern cigarettában és szivarban találja meg a narkotikus élvezetet. Hovatovább eltitnik a színtérről a régi magyar pipatörök leg főbb dísz és ékessége, a tajtékpipa is, a mit a szivar és a cigarettá elterjedése és népszerűségére jutása rovására kell rónunk, mert a mióta a nép fia is cigarettát és szivart (a hogy ő mondja: papírszivart és bórszivart) vesz a szájába, azóta a pipázás hihetetlen mértékben csökkent s ezzel a csökkenéssel lépést tartva, hanyatlott a tajtékpipa szivásának divatja is, úgy, hogy ma már csak az öregek tartják tisztelőben a múltak eme szép dohányos emlékeit, melyek hovatovább múzeumba való ritkaságokká fognak válni.

A tajték igazi előhelye és hazája Kisászsia, a hol ezt a köznevelést myrsen néven ismerik. Szerepel játszott ez ásvány fehérés színe és lágy tapintata is abban, hogy a tenger tarajos hullámainak tajtékszó habjáról kereszteljük el. Ám, a tajték nem abban a formában kerül hozzánk a mely formában a földből előkerül, mert már az export és a forgalombahozatal előtt különféle megmunkálások meg kerasztül. Ennek kell tulajdonítanunk azt a tény, hogy a nyilvános ásványgyűjteményekben csak nagy ritkán található meg a tajték eredeti és természetes nyers állapotban, a mint a föld mélyéből napszinre kerül. A nyers tajték színe ugyanis chamois-sárga, rózsaszínű vagy hamuszín-szürke árnyalatú, törési felülete pedig világos; egyébként homályos, át nem látszó, keménysége kisebb, mint a mészé, de nagyobb a gipsznél, likacsos voltánál fogva vízszívó természetű, ezért erősen odatapad az ember nyelvéhez, míg ellenben, a vízben szesziesik és nyúlós péppé kavarható és jól formálható s épen ez a tulajdonsága az, a mi ipari felhasználhatóságát biztosítja.

Azonban itt kell megemlékezni a Btk. 452. §-at hatályon kívül helyező 1890:XXI. t.-cz.-ról, mely a katonai behívási parancs iránt tannított engedelmességről szól.

A büntetőtörvénykönyv idevonatkozó többi szakaszáról, melyek az 1912: LXIII. t.-cz. által módosított szövegeket, alább lesz szó.

Azonban itt kell megemlékezni a Btk. 452. §-at hatályon kívül helyező 1890:XXI. t.-cz.-ról, mely a katonai behívási parancs iránt tannított engedelmességről szól. Katonai büntetnek nevezi a törvény a katonai vagy honvédi esküvel kötelezett egyénnek azt a mulasztását, ha a behívási parancsnak nem engedelmeskedik s ez a mulasztása nem véletlen és nyolcz napnál tovább tart, a következő esetekben:

1. ha a behívási parancsot az illetékes parancsnakság a sorhadi (honvédi) szolgálat teljesítése céljából adta ki;

2. Ha a behívás a király parancsára hadi létszámra való névleges vagy teljes kiegészítés végett adatott ki;

3. ha mozgósítás esetében a behívási parancs még állományba nem vett újonczokhoz, vagy pótlulandókhoz;

4. vagy ha mozgósítás esetén a behívási parancs valamely katonai szolgálatra kötelezett nyugalmazott vagy szolgálaton kívüli viszonyban lévő tiszthez intéztett.

Ezen büntet három hónaptól egy évig terjedhető börtönnel, elrendelt mozgósítás vagy háború esetében pedig egy évtől öt évig terjedhető börtönnel büntetendő. (1. §.)

A katonai esküvel nem kötelezett azon katonai (honvédi) egyén, ki a behívási parancsnak mozgósítás esetében, vagy háború idején nem engedelmeskedik, ha a mulasztás nem véletlen és nyolcz napnál tovább tart, büntetett — melynek büntetése hat hónaptól két évig tartó börtön, — a mulasztás más esetekben vétséget követ el, melynek büntetése 1—3 hónapig terjedő fogság.

(Végo kör.)

A tajték igazi előhelye és hazája Kisászsia, a hol ezt a köznevelést myrsen néven ismerik. Szerepel játszott ez ásvány fehérés színe és lágy tapintata is abban, hogy a tenger tarajos hullámainak tajtékszó habjáról kereszteljük el. Ám, a tajték nem abban a formában kerül hozzánk a mely formában a földből előkerül, mert már az export és a forgalombahozatal előtt különféle megmunkálások meg kerasztül. Ennek kell tulajdonítanunk azt a tény, hogy a nyilvános ásványgyűjteményekben csak nagy ritkán található meg a tajték eredeti és természetes nyers állapotban, a mint a föld mélyéből napszinre kerül. A nyers tajték színe ugyanis chamois-sárga, rózsaszínű vagy hamuszín-szürke árnyalatú, törési felülete pedig világos; egyébként homályos, át nem látszó, keménysége kisebb, mint a mészé, de nagyobb a gipsznél, likacsos voltánál fogva vízszívó természetű, ezért erősen odatapad az ember nyelvéhez, míg ellenben, a vízben szesziesik és nyúlós péppé kavarható és jól formálható s épen ez a tulajdonsága az, a mi ipari felhasználhatóságát biztosítja.

Téves az a nézet, hogy a tajték több helyen is előfordul, ellenben tény az, hogy ez az ásvány Kisászsiaiban is csak korlátozott területen bányászható, a hol a törökök évszázadok óta e még ma is a régi primitív módon ássák ki a földből. A tajtékbányák egyébként már messziről fölismerhetők azokról a sárgaszínű földkupacokról, a mik minden egyes akna körül sorakoznak s ez a tömérdek kihányt földhányás épen úgy fest, mint egy nagy réttérlet, a mely telve van vakondtúrással. A tajtékbányáuzem tehát még ez idő szerint is nagyon kezdetleges; az aránylag pnha és jól ásható földbe egészen merőlegesen, sokszor hihetetlen mélyeségű lyukakat ásnak, a melynek fenekén azután a tuzedi néven ismert török hányász különböző irányokban oldalnyílásokat ás ki minden rendszer és komoly alap nélkül, tisztán az eldérzete szerint arafelől, a menny reményli, hogy tajtékra fog bukkanni. A tajték-ásványdarabok ugyanis apró darabkáiban föld-, moogyoró-, alma- és fejnagyságban) teljesen rendszer nélkül és szétzórótan rakódtak a földbe. Egy-egy ilyen aknában két ember dolgozik. Az egyik lent a föld gyorarában rendre megtölti a kötélben az aknába leeresztett üres kosarat, a mit a föld fölött dolgozó ember egyszerű emelő eszka segítségével a felszínre emel ki. A kiemelt földből keresik elő a tajtékdarabokat, melyeket a tuzedi átlagban zsákanként 200 piasztér (40 korona) árban elad az

iznának, a ki tulajdonkép nem is kereskedő, hanem csak közvetítő ügynök. Ez aztán elszállítja az árut a tájékpiaoz középpontjába, Eskiser városába, a hol a tájéket a durva földrészekről megüszítitja a ládába esomagolva a kereskedőknek. tudásár, adja el, a ki aztán az árut minőség szerint osztályozza és így hozza forgalomba. A bányából kikerült nyerstajtek nedves, nehéz és piszkos sárgaszínű; ez okból nyáron a napon, télen pedig 8-10 napig fűtött helyiségben szárítják, miközben súlyának 60-70 százalékát elvesztve, megkeményedik és hófehér színt kap. Megmunkálás előtt langyos vízbe mártott flanelronggyal való dörzsöléssel simítják meg, aztán kifaragják és végül viaszszal csiszolják.

A tájékra, illetve a tájékipipára vonatkozólag egy német szakfolyóirat legutóbbi száma azt a szenzáció erejével ható közlést tette, hogy a tájékipar története a tájékipipa föltalálójaként egy Kovács nevű pesti magyar vargáról tesz említést, a ki 1735 táján élt és rendkívül izlése, nagy ügyességre és szépérzékre valló csinos safaragványai révén lett ismerté s mint ilyen ismerkedett meg egy Andrásy báróval a ki keleti utazásából valami fehéres földdarabot hozott magával Kis-ázsziából, a mi könnyűsége révén megragadta a figyelmét. A báró azt a megbízást adta Kovácsnak, hogy ebből a földdarabból két pipát faragjon ki részére. Kovács faragás közben a már felig kész pipafejet leejtette, mely egy viasztablára esett. Mikor aztán Kovács, hogy a kifaragott pipát kipróbálja, dohánynyal megtöltötte és színi kezdett belőle, arra a tapasztalatra jutott, hogy a pipa azokon a helyeken, a melyekről a viaszba esésekor támadt foltokat letörölte, igen szép világosbarna színt öltött. Erre az egész pipát bevonta viaszszal, a minék tulajdonítható, hogy a pipa a folytonos szívás közben idővel szép piros-barna színt vett föl. Ennek a véletlennek köszönhető, hogy a magyar varga egy gyorsan népszerűsége jutott divatcikkné és egy elég nagy arányokat öltött iparnak lett föltalálója.

Nem a tájékon és nem is Kovácson múlt, hogy a tájékipipa ipar hanyatlának indult és hogy a pipázás majdnem egészen kiment a divatból. Ennek oka egyrészt a jövedéki rendszer, másrészt az emberek idegesége. A mai modern dohányos embernek ugyanis nincs már meg az a türelme, nyugalma és ideje sem, a mi a tájékszíváshoz kell s a mivel derék nagyapáink rendelkeztek. Így aztán nincs is kilátás arra, hogy a tájékipaipar sorsa jobbra forduljon.

KÉPEINKHEZ.

Újabb ásatások a római Palatin-hegyen.

A régiségbuvárok előtt valóságos kincseshányó Róma környékének területe. Hiszen másutt is, egyik országban úgy mint a másikban, mindenütt a hol emberek éltek, találunk rájuk vonatkozó tanulságos tárgyakat, eszközöket és építményeket a véletlenül vagy éppen a czéljal folytatott ásatások alkalmával, de Róma környékének területén mindezekon túlsz az úgyszólván vetekszik az egyiptomi hasonló területek gazdagságával.

Ennek magyarázata pedig abban rejlik, hogy évezredek hosszú során Róma volt az a hely, a hol és a melynek környékén a leghatalmasabb és a leggazdagabb nép lakott s kulturális tekintetben is legfejlettebb lévén, a sok háberuskodás alatt meghódított nemzetektől összeharcolt s világkereskedelmükkel is szaporított

kincseket a sokszor oktalanúságig menő fényűzésre, szébbnél szebb épületek emelésére pazarolták el.

Ezeket a drága kiviteli épületeket azonban nem őrizte meg az utódok kegyelme, mert bizony alig volt köztük egy is, a melyhez valamely boszú ne tapadt volna. A császárság korszakának maradványait lerombolta a köztársaság kora csupán azért, hogy ne legyen belőle semmi, a mi az előbbi, szeriatuk akkor gyűlölt kormányformára emlékeztet; ezt viszont ugyanazon szándékkal az újból életbeléptetett császárságnak kora törölte el a földszínéről.

De nemesak ezek a kormányzati változások és személyes boszúk idézték elő az említett pusztításokat, hanem csupa szeszélyből és dicsvágyból magok a császárok is, a kik bizony nem igen tartották becsben elődeik építkezéseit, hanem lerombolták és még pazarabb és fényesebb építkezésekkel igyekeztek túlszárnyalni azok hasonló alkotásait.

A jelen számunkban közreadott képeken bemutatott romok a Palatin-hegyen folytatott ásatások alkalmával kerültek elő. Ugyanis e hegyen terült el annak a négyszögű városnak, a régi Rómának egy része, a melyet a hagyomány szerint Romulus épített. A köztársaság korszaka után ennek már a romjai sem voltak felismerhetők. A hely azonban a császároknak is megtetszett s közülök először Augasztus emeltetett magának palotát a régi királyok várának ezen a helyén. Közvetlen utóda: Tiberius császár azonban már kicsinynek s a császári fényhez és méltóságához szegényesnek találta ezt, miért is közvetlen szomszédságába egy újabb és szebb palotát építtetett, de felhasználta a régit is, úgy, hogy a két épület alkotott egy palotát, a melyet a következő császárok, köztük Néro is, — a ki csupán azért, hogy építkezései részére nagyobb területet nyerhessen, Romát több helyen fel is gyújtatta, — még szebbé és pompásabbá tették, országok jövedelmét költvén az az idő szerint arany ház-nak nevezett palotára.

Később a Flaviosok lerombolták Néro amnyházát s helyébe Titus és öccse Domitiansus egy új palotát: a Colosseumot emeltették, mely szépségre és fényre mind az addigiakat túlszárnyalta, egykorú irak szerint hátuladba ejtette az akkori világot. Sorsát azonban ez sem kerülhette ki. Rómá lett, mint az előbbieket a a romok felett előbb legelővé, majd kertekké változott át a Palatin teteje.

A Palatin e sok fényes palotájának romjai aztán évszázadokig hevertek mélyen a föld alatt s csak a XVIII-ik század óta ismételtén megkezdett ásatásokkal hozták napfényre a régi császári építkezések romjait, köztük a képeinken bemutatottakat is és ezek ebben az állapotukban is kétségteleűen teszik azt a pazar fényt és pompát, a melyet a romok a véletlen és építkezésben hosszú századokon át kifejtettek.

HIREK.

Adomány. A létesítendő esendőrségi internátus alapja javára, a Ferencz-esatonnai érdekeltek halasztársulatának igazgatósága, egy halászati kihágásának a hitmónostori óra által történt felfelentéseért 6 koronát adományozott, mely összeggel az alap vagyona 30,368 K 19 fillerre emelkedett.

Országos esendőrkiskola felállítása. A esendőrkiskoláknál eddig fennállott próbaesendőri iskolák megszűntetése mellett, 1913 október 1-étől kezdve, úgy az al-tisztá, mint a próbaesendőri kiképzés az Országos

csendőriskola-ban. Nagyváradon fog tő tenni. Ezen iskolához a 195,927/10. számú honvédelmi miniszteri rendelettel, 1913. szeptember 1-től kezdve, parancsnokul: Kiss László, III. számú esendőrkerületbeli alvezetés, segéd tisztül Czékus László, a VIII. számú esendőrkerületnél létszám felett vezetett százados; oktató tisztül Genesz Arnold VII., Rozsnyay Béla IV., Kenedi Nándor VII., Mantó József IV. számú esendőrkerületbeli századosok, továbbá Argay Ferenc II., Kneusel-Herdlitzka Arnold VIII., Barényi Ferenc V., Vulló József III., Pajor Tamás I., dr. Konkoly Iván IV., Somogyi Mihály IV. számú esendőrkerületbeli főhadnagyok és Freyer László VI. számú esendőrkerületbeli hadnagy; számvivőül Bucsinszky Zsigmond VI. számú esendőrkerületbeli hadnagy-számvivő — segédoktatókúl az I. kerülettől David Ferenc gyalog járásörmester, Loránt József és Stranzszi Zsigmond gy. őrsvezető ez. őrmesterek; a II. kerülettől: Herlička Jakab és Csorba Imre gy. őrsvezető ez. őrmesterek; a III. kerülettől Fényes Bertalan gy., Cs. Tóth Sándor lovas járásörmesterek és Oszoli István gy. őrsvezető ez. őrmester; a IV. kerülettől Dolák Márton és Barth Károly gy. járásörmesterek; az V. kerülettől Pachmayer Róbert, Mézáros Marton és Berkes József gy. járásörmesterek; a VI. kerülettől Oláh Ferenc gy. járásörmester, (Sontos Antal és Bokor Mózes gy. őrmesterek; a VII. kerülettől Hajkay István és Bálint Mihály gy. őrsvezető ez. őrmesterek; a VIII. kerülettől Szalai János gy. járásörmester, Kovács Sándor I. őrmester, Takács Mihály I. és Lévi András gy. esendőr ez. őrmesterek; épületgondnokul Szlatki Pál III. számú esendőrkerületbeli gy. járásörmester; végül számvivő altisztekül: Bodonyi Gábor és György Márton I. számú esendőrkerületbeli törzsörmesterek; Cséredi Gábor III. számú esendőrkerületbeli őrmester és Berez Mihály VIII. számú esendőrkerületbeli esendőr ez. őrmester, tartósan vezényeltettek.

A katonai szolgálati jelek határozványainak megváltoztatása. (A császári és apostoli királyi Felszeg legfelsőbb elhatározása alapján, a katonai szolgálati jel határozványaiiban a következő változások állottak be: u. m. 1. legénység részére eddig rendszeresítve volt katonai szolgálati jel két osztálya helyett ezentúl három osztálya lesz. A harmadik osztályú katonai szolgálati jelre a fegyveres erő és a esendőrség legénységi állományu egyenél 6 évi, a 2. osztályúra 10 évi és az 1. osztályúra 20 évi tényleges szolgálat után nyerneik igényt. 2. A tisztek részére rendszeresített katonai szolgálati jelek szintén 3 osztálya van, melynek 3. osztálya a betöltött 21., 2. osztálya 35 és az 1. osztálya 50 évi tényleges szolgálat után adományoztatik. 3. A katonai szolgálati jelek — az aranyozott ezüstből készült 1. osztályú tiszti katonai szolgálati jel kivételével — bronzból készült kereszttek, melyek az eddigi hordmír szerint viselendők.

Ellenszegülés. Molnár István próbaesendőr, szept. 8-án este, szolgálatteljesítés közben. Vászoly községben Hauch Józsefné ellen, ellenszegülés miatt, annak könnyű sérülésével végződött szorongólegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK

Nevezetes ékszerlopások. A múlt napokban sokat hajszolt eltűnt milliós gyöngy nyakék ügyével kapcsolatban a párisi lapok a legutóbbi évtizedek szenzációs ékszerlopásairól emlékeznek meg, a melyek legtöbbjét egészen ugyanolyan módon hajtották végre, mint most

a gyöngyös nyakék ellopását. Néhány év előtt a számai királyné Londonból rendelt gyémántjai és gyöngyei tűntek el a postán. Ebben az esetben is teljesen érintetlenek voltak a pecsétek és a tetőre a legszélösebb körülmények dacára sem jöttek rá. A gyanú egy idő múlva ugyan egy singaporei postahivatalnokra irányult, a ki egy bookmakernél gyémánttal fizetett, de rábizonyítani nem tudták a lopást, daczárú, hogy Angliába esalták és ott hosszabb ideig fogságban tartották. Ezekre és egyéb értéktárgyak a postán mindig nagy veszedelemben forognak. A múlt évben többek között eltűnt egy 250,000 koronás értékküldemény, a melyet az angol bank küldött Alexandriába. Ez a lopás egyáltalán rejtélyes maradt mindvégig, mert az egész úton külön őrizték az értékesmagot és az eredeti pecsét teljesen érintetlen maradt, úgy, hogy azt sem lehetett megállapítani, hogyan vették ki a csomagból az értékeket. A régebben történt ékszerlopások közül a legnagyobbak egyikét 1881-ben a saint-martin-legrandi postahivatalban követték el, a hol a betörők rátörték a postahivatalnokra, a nagy zavarban magukhoz ragadtak egy 700,000 korona értékű csiszolatlan gyémántokat tartalmazó csomagot, a melynek feladásáról nyilván tudomásuk volt és rögtön elmenekültek. A sutherlandi hercegnőtől 15 évvel azelőtt egy zsúfolásig megtelt vasuti kocsin lopták el 700,000 korona értékű ékszereit, a melyeket kézi táskájában vitt. Igen nagy feltűnést keltett továbbá annak idején Dudley angol grófné ékszereinek eltűnése is. A grófné fürdőbe utazott és külön csomagba pakkolta ékszereit. A pályaudvar elé érve a kocsiroval való le szállásnál a csomagot egy pillanatra letette a földre és mikor egy pillanat múlva újból fel akarta emelni, már nem volt ott. A tolvajra sohse jöttek rá. Az esetet még komplikálta, hogy egy hét múlva báró Bulow orosz követől ugyanazon a vasuti állomáson teljesen ugyanolyan módon lopták el az ékszereit.

A német császár és a japán diákok. A Tokióban megjelenő Yigi című újság a következő történetet tártalja föl olvasóinak: Három japán diák, a ki Németországban tanul, sajtóságos körülmények között ismerkedett meg Vilmos császárral. A három japán diák, névleg Yura, Kunimacau és Macsumura Berlinben tanul s május 18-án Potsdamba rándultak ki, hogy Nagy Frigyes híres kastélyát meglátogassák. Seta közben hátuk mögött megszólalt egy hang:

— O hayo! (Jó reggelt!)

Csodálkozva tekintettek hátra és egy katonatisztet láttak két másik tiszt kíséretében. Mindjárt fölismerték, hogy a német császár volt az üdvözlő. A három japán diák udvarias meghajlás után örövendve, de némi ijedtséggel folytatta útját. A kijárat előtt ismét találkoztak a császárral. Ezuttal megszólította a diákokat a császár: — Hisszen ön nagyon jól beszél németül! Mit tanul Németországban?

— Államtudományt, — válaszolt Yura.

— Ön tehát miniszter akar lenni? — kérdezte meg nevetve a császár, a ki barátságosan elbűcsűzött a japán ifjaktól.

Eszmérése az ékorban. Az ember nem is hinné, hogy az esőt, a melyet a meteorológia csapadéknak nevez, már a legrégebbi időkben mérték. Az első tudományosan

megszerkesztett esőmérő az olasz Benedetto Kastellitől származik, 1639-ből, azonban a Koreában járt utazók beszélik, hogy ott a rizstermelők tájékoztatására már 1140 óta használnak esőmérőt. Most egy keletindiai beneszülti tudós, Jogindra NaSammadar a kalkuttai angol meteorológiai folyóiratban tanulmányt tesz közzé, a melyben kimutatja, hogy ez a készülék még régibb eredetű. Jogindra hivatkozik egy régi indus könyvre, a melynek címe: «Arthastra, vagy a politika tudománya», szerzője pedig Csanakja, a keleten nagyhirű csandragupai miniszter, a Maorja dinasztia megalapítója. A könyv a Krisztus előtti negyedik században íródott és a Földmérés című fejezete a többi közt ezt mondja:

— Jangala tartományban az első évi átlagban 16 drona, kétszer annyi, mint Anupanam tartományban. Sok esőtől meglátogatott tartományok: Asmakas (18¹ drona), Avanti (23 drona), főleg azonban apparantam a Himalája alatt, valamint azok a tartományok, a melyekben sok öntöző-csatornát építettek. Ha az esőmenynység egy harmadrésze az esős évszakban a hónap végére és elejére, két harmadrésze pedig a hónap közepe tájára jut, akkor a legkiadósabb.

Katonai reglama a zsebkendőkön. Hogy a katonákat fegyelemre nevelje a francia hadvezetőség, zsebkendőket oszt ki a katonák közt, a melyeken különböző felírások vannak. Ezeket a katonákat mindannyiszor elolvashatják, valahányszor a zsebkendőket használják. A zsebkendők négy mezőre vannak osztva. Az első mező azokat a parancsolatokat tartalmazza, a melyek a katonát feljebb valóival szemben való engedelmességre kötelezik. Ugyanítt olvashatja a katona azokat a büntetéseket is, a melyek engedetlenség esetén érik. A második mezőben a rendfokozatok vannak feltüntetve, a melyek előtt a katona tisztelegni tartozik. A harmadik mező a katonának a háboruban való magatartására vonatkozólag tartalmaz előírásokat, míg a negyedik a katonának békés időben való jogait és kötelességeit ismerleti. A zsebkendő másik oldalán nyomtatott képek mutatják, hogyan kell a katonának följebbvalója előtt tisztelegni. A zsebkendő négy szélét pedig a következő mondas díszíti: «Engedelmesség a katona első kötelessége.» Hogy ez a zsebkendő-pedagógia a kellő eredménnyel fog-e járni, azt még a francia lapok is kétségbe vonják.

Kincs a krumplis-zsákban. A ravaszság rendszerint csak bizonyos határokig szokott érvényesülni, s ha túlmegy ezeken a határokon, akkor csütörtököt mond. A túlságos ravaszság áldozata lett a napokban egy orosz paraszt, a ki a közeli falból Censztochovó orosz városba törekedett, hogy 100 rubelnyi megtakarított pénzét elhelyezze az ottani takarékpénztárban. Volszki — ez a parasztgazda neve — nagyon ravasz akart lenni,

s mivel reblótamadástól tartott, pénzét egy burgonyával tele zsákba rejtette. A kocsiira aztán még néhány zsák burgonyát rakott fel s így hajtatott Censztochovóba, a hol éppen hetivásár volt. Mibelyt Volszki a piacra ért, megrohanták a kofák, s megvásárolták tőle a burgonya-zsákok túlnyomó részét. Volszki a jó vásár feletti örömeiben egészen megfeledkezett elrojtett pénzéről, s mikor végre észbe jutott, már késő volt. Rémülten bontogatta fel ugyanis a még megmaradt néhány zsákot, de a 400 rubelnek sehol nyoma sem volt. Eladta potomon valakinek a burgonyával együtt.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad. Lovélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

D. Zs. Az örfőzőző eljárása helytelen.

Árva. A kiadott táblázatból kiolvashatja.

J. L. pr. esendőr. Nincs jogaim.

Zsivóvölgyi. Nézetünk szerint három év kötelező.

N. J. esendőr. Az eset bejelentendő a szolgabírói hivatalnak.

Cz. J. ez őrmester. Szóbelileg adja elő az esetet a szolgabírói hivatalnál s onnan kérjen eljárására vonatkozólag tanácsot.

Fodor. 1. Az igényt előjárói állapították meg. 2. Nem vizsgálható. 1877. 1. Jogtalan alkövetések megfellebbezhetőek. 2. Tundjmentességért folyomódhatik.

K. L. esendőr. Igen.

Szatmárcséméti őrs. A kassai hadtest területén nem illetős az emlékköreszt.

Sz. J. Ma 12 éve szolgál.

Tudnivaló. 1—2. A btk. 423. §-ába ütköző büntettek. 3—4. Az eset részleteiről függ: esetleg gyilkosságot vagy annak kísérletét.

101. B. 1. Kérheti, miután azonban nem igényjogosult állgat, alig fogja megkapni. 2. Igen.

Összeférhetetlen esendőrök. 1. Kérdése meg szakaszparancsnokát. Ilyen kérdésekre mi nem adunk véleményt. 2. Csak megkeresést küldhet.

1883. Nem veszik fel.

T. M. Nem.

100. A fogymást érintő kérdésekre nem felelünk.

Sorsjegyekről. Dénes őrm. 4877. számu magyar vöröskereszt-sorsjegye a törlesztési huzamom 16 koronát nyert. — Danonői esendőr. 1090. számu Bazilika-sorsjegye a törlesztési huzamom 15 koronát nyert. — V. L. Sorsjegye nem nyert. — S. B. Sorsjegy száma előtt levő 0 nem számít.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek

létesítése.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznamek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Közzegadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el betétünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melyeket a betét az 1. pontban jelzett mértékű időt ki nem kelti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidék. Díjazatok részvényekre. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos hitelintésként. Jelenleg 10.000.000 forintot állítunk rendelkezésre. Utatványok, intévények és chequék beszedésért elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás

Ő császári és apostoli királyi Felsége K. M. Z. évi aug. hó 26-án Bud-Isztván kelt legfelsőbb elhatározásával:

Lampertth Lajos m. kir. V. számú csendőrkerületbeli őrmesterek, egy honvéd szökevénynek üldözése és elfogása alkalmával tanúsított bátor, vitéz és elszánt magatartásáért az I. osztályú vitézségi ezüst érdem legkegyelmesebben állományozni méltóztatott.

Kinevezettek:

1913 szeptember hó 1-ével:

csendőr járásőrmesterekké:

- Barasics Kálmán, őrmester, (1. rangszám) a VI.
- Farkas János III, " (2. ") a II.
- Tompai Ferencz, " (3. ") a VII.
- Eszényi Lajos, " (4. ") a VIII.

számú csendőrkerület állományában.

Okirattal megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Walther Győző és Otheth Károly járásőrmesterek, Pietikoszák Marton és Bezúth Pál őrsvezető ez. őrmesterek, valamennyien a II. számú csendőrkerület állományában, a közbiztonsági szolgálatban, főként pedig a kezajlott krízis tartama alatt a határrendelvény, valamint az állam érdekét előmozdító egyéb fontos szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért.

Molnár Mihály III. számú csendőrkerületbeli csendőr, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenysége és példás magatartásáért.

Előléptettek:

1913 szeptember hó 1-ével:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

őrmesterekké:

Kórnai Antal, Suba Béla, Kulcsár Marton, Csizsér András, Klein József és Herlicska Jakab őrsvezető ez. őrmesterek;

őrsvezető ez. őrmesterekké:

Fekete János, Ambrus Imre, Kapas Matyas és Simon Péter csendőr ez. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályú legénység katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Vogronics Boldizsár csendőr ezimzutes őrmester, 1913 aug. 7-én, Mörizs Sándor csendőr, 1913 augusztus 29-én, Varga Pál őrsvezető ez. őrmester és (redon) Emil csendőr ez. őrmester, 1913 augusztus 30-an.

Névváltoztatások.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Bunyvácz Mihály próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 124.636 VI—a számú engedélye alapján vezetéknevét «Lindai»-ra változtatta.

Buczó Imre próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 127.069 VI—a számú engedélye alapján vezetéknevét «Berényi»-re változtatta.

Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Nipászeket elzárószertűli méretek szerint beáldozásnak megfelelő kék préselt papírokkal bevoava — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bérme stve küldhetők ezimetre ugyan.

csak bérmezve küldém via a is — íróasztalra és szepen bekötöttek, továbbá mindentéle könyvkötés munkák és karmoly alakú dobozokat is külön méretek szerint ellámeri fő és szep kivételben, olcsó áron ajánl:

könyvkötés 20 K-an felül mognendobozgárté, Brassó, deléssé portómentesek.

FOGAK

A t. csendőrtörzsek külön megállapított csendőrülalcebb ának! Telefon: József 41—18.

A kinek műfogra, foghúzásra, vagy fogtömésre van szükség, az forduljon bizalommal lemti csind fogmátmoshoz, mely 10 éves fennállásával jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patent» eljárás és nélküli fogsorok és egyes fogak Csapo fogak. 22 ter. aranykoronák. Foghúzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés ugyan, plátin, ezüst és csementtel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az életlen kőszített fogak szonnal megprokoltók, ráadásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásba írt állás.

FENYVESI JENŐ

ALL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a hadseregben most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderítetlen esetek, nyomozott ügyek, állatok és tárgyak, körözések és egyéb termékek, ké- és állatsempézek, figyelmeztetések kisebb kibág, alkalmából és egyéb feljegyzések bevezetésére szolgáló lapokkal ellátva. Ár 60 fill. A kerületi parancsnokok részében már annak használatát elrendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecskének minősíteték. Az új emlékkereszt és hozzájáruló szalagok raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papír- és írószerv-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.